

Avanç editorial >

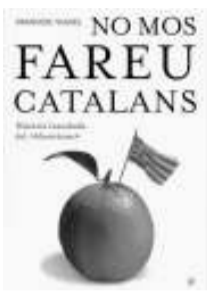
Francesc Viadel s'endinsa en la història del blaverisme

Les eleccions del 1995 deixaren un regust agre dolç als d'UV. El PP guanyà per majoria absoluta l'Ajuntament de València però, per contra, els sis escons obtesos a les Corts valencianes feien a UV absolutament indispensable perquè el PP accedira al poder després d'una dècada llarga d'hegemonia socialista. També en aquesta ocasió, *Las Provincias* intervingué en el procés fent el possible per tal de crear un clima propici a l'acord entre les dues formacions. Acord, per cert, que Lizondo batejà amb un nom ben significatiu, en la línia del seu pensament polític: «el pacte del pollastre». Un pollastre que donà per a molt i que es traduí en un generós repartiment de càrrecs institucionals, entre ells el de president de les Corts, i fins i tot, en el control d'alguna conselleria.

Així, entre 1995 i 1997, UV controlà la d'Agricultura, que a partir del febrer de 1997 es desdoblà en la de *Mig Ambient*. Seria, però, un poder efímer, enverinat en la mesura en què suposà l'inici d'una desfeta brutal d'UV que tingué en Eduardo Zaplana, llavors president de la Generalitat, i en Reyna i el seu diari, uns dels seus principals autors intel·lectuals. No en va, ja abans fins i tot de la precampanya electoral del 1995 hi havia hagut un primer traspàs de destacats membres del partit de Lizondo al PP, entre ells Fernando Giner, actual president de la Diputació de València, i Joaquín Farnós, que arribà a ser conseller de Sanitat durant l'esclat del contagi massiu per l'hepatitis C, a més d'altres incidents relacionats amb la privatització de la sanitat pública valenciana. Fet i fet, d'ençà el pacte del 1991 a l'Ajuntament de València que UV es convulsionava entre una reforma ideològica d'abast i la permanència en l'anticatalanisme més ferotge. Barallats, desorientats ideològicament però amb un poder considerable, UV s'havia convertit en un irritant problema per a un PP parcialment renovellat per Zaplana, procedent d'Alacant i per tant sense història a la capital del país i, sobretot, amb més aspiracions de poder que mai.

L'any 1996 fou el de les ten-

EL LLIBRE

«NO MOS FAREU CATALANS. HISTÒRIA INACABADA DEL BLAVERISME»

Autor: FRANCESC VIADEL
Editorial: L'ESFERA DELS LLIBRES

Aproximació a la història de l'anticatalanisme al País Valencià des dels seus orígens, a la primera del segle XX, fins a la creació de Coalició Valenciana, amb un inequívoc propòsit de denúncia d'un moviment —el blaverisme— que ha llstat la normalitat democràtica.

Francesc Viadel (Algemesí 1968) ha treballat com a periodista en diversos mitjans de comunicació (*El País*, *El Mundo*, *El Temps*...) i ha sigut col·laborador esporàdic d'El Punt. Com a novel·lista ha publicat *L'advocat i el diable* (2003), entre altres obres, i com a poeta ha escrit *Èxode salnitros* (1998)

Imatge de la portada del llibre. / L'ESFERA DELS LLIBRES.

sions més importants al si d'Unió Valenciana les quals desembocaren el 10 de novembre de 1996 en l'acord d'expulsió adoptat per la XXII Assemblea Nacional de la formació, de Vicente González Lizondo, Manuel Campillos i Vicent Ferrer per «les seues reiterades —segons Chiquillo—, acusacions i descalificacions a la direcció del partit».

El dia 23 de desembre, pocs dies després del seu humiliant escapçament polític, Lizondo morí en un hospital de València d'una aturada cardíaca. A partir de llavors Zaplana fou ben capaç de remoure el fèretre polític del líder *blaver*, vampiritzà amb una habilitat prodigiosa l'anticatalanisme, escanyà, en benefici propi, amb subtils i descaradura, aquell experiment reaccionari del tardofranquisme. Lògicament la mort de Lizondo fou precedida d'una fugida en desbandada de càrrecs d'UV. A la fuga del diputat autònom Rafael Ferraro, poc abans ja de l'expulsió de Lizondo, seguiren el senador Vicent Ferrer i el diputat al Parlament Europeu, Alfonso Novo. En aquest context, el PP s'escaransaria amb capteniment per tirarli una mà al coll a una UV tocada de mort. Arribaren, doncs, els muntatges sentimentals a la caçera de pròfugs. D'entrada, el que s'organitzà des de Presidència de la Generalitat a la Senyera en blau a la població de Carcaixent (Ribera del Xúquer) i en el que no faltaren

escindits d'UV i d'altres espècies. El mateix Xavier Casp féu de mantenidor de l'acte en el qual, davant d'un auditori entregat, no dubtà a confessar-se un republicà perseguit pel franquisme i, no obstant això, un valencià de soca-rel, de fet sense vel·leitats catalanistes...

Però el colp de gràcia és donà, sense dubte, amb el segrest de la memòria de Lizondo. Durant setmanes Zaplana maquinà a consciència aquesta apropiació simbòlica, tot amb l'ajut inestimable dels rebels contra el nou líder d'UV, Hèctor Villalba, que havien fet causa comuna de venjança aglutinant-se sota les sigles d'Iniciativa de Progreso de la Comunidad Valenciana (IPC). Zaplana comptà també amb la comprensió de l'afligida família de Lizondo. Algun mitjà de comunicació fins i tot arribà a assegurar que aquell recolzament es féu a compte dels deutes personals dels Lizondo, que havien estat de colp i volta miraculosament oblidats per l'entitat financera pública Bancaixa.

El simple anunci de l'homenatge provocà, fins i tot, irades discussions a les Corts valencianes. Durant dies la premsa féu públic un degotim de personalitats, naturalment gairebé totes del PP, que anunciaven la seua intenció d'assistir al sopar homenatge previst per a la nit del 22 de juny de 1998. Finalment, l'acte, celebrat a la Fira de Mostres de València,

aconseguia reunir unes quatre mil persones. Zaplana no tingué cap problema per a presentar-se com un fervorós i entranyable «amigo de Vicente», tot això escortat sempre per la vídua i una filla del finat que varen assistir a l'acte asseguts entre la directora de *Las Provincias*, Maria Consuelo Reyna, i l'alcaidesa de València, Rita Barberá. La convocatòria resultà ser un èxit total i arrossegà tot el món cultural *blaver*, institucions oficials i personatges com l'actor Antoni Ferrandis, el torero Vicente Ruiz *El Soro* o la cantant Karina. Fins i tot, sorprenentment, en un moment donat, Zaplana gosà adreçar-se als assistents en valencià per afirmar que, «el caràcter del poble valencià no és partidari de l'enfrontament, sinó de l'apropament de posicions ideològiques i racionals per a arribar a un bé i un objectiu comú». A bones hores. Els unionistes, més tocats que mai, perseguits ara també per l'espectre del seu fundador, es debatien entre la vida i la mort o la renovació...

El Congrés de Gandia, celebrat a la primera de novembre del 1998 suposava, com el mateix Hèctor Villalba reconeix, una autèntica catarsi. La ponència ideològica a penes incidia en la qüestió lingüística; de fet la liquidava amb quatre paràgrafs i, en una hàbil maniobra a fi d'externalitzar el problema, deixava l'assumpte en mans de la secessionista Academia de Cultura Valenciana. D'altra banda, es començava a mirar, amb una barreja de nostàlgia, desig i impotència, les condicions econòmiques de les quals gaudien bascos i, fins i tot, catalans. Una nova redefinició orgànica modificava l'estructura de cabdill amb la qual es va bellugar el difunt Lizondo. Ideològicament, els unionistes es definien obertament com a liberals i progressistes i incidien en el fet que la Comunitat Valenciana «és una nació dins d'un estat plurinacional espanyol». Per acabar-ho d'adobar consideraven necessària una llei de comarcalització, precisament una de les reivindicacions històriques del nacionalisme valencià enfront de la tradicional defensa d'un provincialisme ranci. S'arribava també a suggerir la potestat de les Comunitats

Autònomes per a actuar com a subjectes de dret davant la Unió Europea... era la llarga marxa de Villalba cap a una modernització política que havia de frustrar l'integrisme i les insuportables i agressives insinuacions del PP. De fet, el gener del 1999 la consellera d'Agricultura, Maria Angels Ramón Llin, deixava UV i dimitia del càrrec per a poc després passar-se amb totes les de la llei a un PP imbatible, comprensiu i acollidor. Com era d'esperar, a Llin la seguí tot l'estol de càrrecs directius de la seua conselleria.

El partit es buidava dels seus representants més destacats i dels seus càrrecs tècnics de primera línia. Villalba, un home que havia avançat cap al moderantisme polític, dialogant, i que aspirava a abandonar l'anticatalanisme i encarrilar el partit cap a posicions de nacionalisme moderat, poc podia fer ja en aquelles circumstàncies per salvar el vaixell del seu enfonsament. El fet d'ocupar la presidència de les Corts valencianes i de retenir encara un cert poder dins de l'executiu valencià no eren armes suficients per fer front amb garanties d'èxit a la *parasitació* ideològica del PP o a les campanyes persistents i agressives de *Las Provincias* que l'assenyalaven, a ell i els seus, des de feia temps, com una mena de neocatalanistes traïdors a la causa de Lizondo. A punt d'acabar la legislatura i amb les eleccions a punt de caure, l'edició del dia 31 de gener de 1999 de *Las Provincias* publicava unes enquestes que no auguraven res de bo als regionalistes. Reyna aprofità l'avinentesa i dedicà una de les seues

Eduardo Zaplana i Vicente González Lizondo en una reunió per negociar el pacte de govern (o «pacte del pollastre») que va portar el primer a la presidència de la Generalitat Valenciana en 1995. / M. LORENZO.

columnes a l'electorat *blaver* després de deixar clar que Zaplana era el favorit: «[...] *Mucha gente con buena voluntad, gente que quiere a UV, les está diciendo que por los derroteros del nacionalismo a la vasca, o a la catalana, no van por buen camino. Pero Artagoitia, Villalba y Chiquillo parecen creer que sí, que eso de hablar del Estado español, suprimir la palabra España, decir que se es nacionalista o empezar a tener una confusa posición con respecto a sus relaciones con las juventudes más radicales, vende. Quizá tengan razón, pero sus electores no parecen pensar lo mismo. Vicente González Lizondo, en un determinado momento, adoptó esta postura. Le duró bien poco porque se dio cuenta que le estaban aconsejando rematadamente mal, porque el valencianismo político es cualquier cosa menos excluyente. Somos una tierra que*

ha abierto los brazos al mundo y tenemos el poso de civilizaciones griega, romana, judía, fenicia, ibera, árabe... Esa mezcla es la que nos hace ser como somos, esa mezcla es la que hace imposible un nacionalismo radical y excluyente como el que practican los vascos. O los catalanes. Que UV no se equivoque.».

Però per si amb la condemna dolorosa i diària de Reyna i el punyent encalçament del poderós Zaplana no en tingueren prou, UV, a més, ara havia de compartir electorat amb dues escissions convenientment alimentades des del PP: Iniciativa de Progreso Valenciana i Alternativa Valenciana. Amb aquest escenari tan advers, les eleccions del 1999 havien de suposar, per força, una absoluta desfeta: UV només obtingué un terç dels vots del 1995 passant de 166.000 a 106.000. El proverbial cinisme de Zaplana el

dugué, en hores tan amargues com aquelles per als unionistes, a oferir un pacte per tal de concórrer junts a les eleccions generals. Amb tota la que havia caigut, allò només podia sonar a broma sinistra o a pervers cant de sirena per als més febles o espavilats.

El cas és que Zaplana per una banda afirmava que el PP assumia el compromís de «*representar el sentimiento nacionalista moderado*» i, per l'altra, valorava la negativa d'UV com un intent de «*ganar protagonismo y radicalizar el mensaje*». En definitiva, el mateix PP, horroritzat, s'havia menjat, per pura necessitat i conveniència, la seua pròpia criatura que durant tants anys, des de l'esclerosi ideològica i la impotència enfront de l'adversari polític, havia nodrit pacientment. I ara, a més, presentava el que quedava d'UV com un partit radicalitzat, justament quan la formació assajava dificultosament de fer el camí contrari. El resultat dels successius enfrontaments dins d'UV d'ençà l'any 1982 de l'assetjament per part del PP, de la desorientació ideològica, no podia donar un saldo més negatiu per al *blaverisme* polític: el naixement de fins a vuit partits polítics diferents de resultes de les escissions. El darrer de tots aquests rebrots d'UV naixia a la primavera del 2005 i, fins i tot, el mateix fill de Lizondo anunciava a final de maig de 2005 les seues intencions de crear-ne un altre de nou. Finalment, però, ha acabat de president d'UV a la ciutat de València.

(*) El text correspon al capítol *El pacte del pollastre*

Arts Gràfiques, 13 • 46100 València
publicacions@uv.es

TEL 963 864 115 • FAX 963 864 067
http://puv.uv.es

PUV UNIVERSITAT ID VALÈNCIA

Joan Fuster, viciós de la lectura
Ferran Carbó, ed.

Bestiari
UN INÈDIT DE FUSTER
JOAN FUSTER

Viure per viure
Joan Fuster

Judicis finals
Joan Fuster

148838/7277141